

HANDLEIDING MODERATOREN
(uitgebreid)

IK EN DE WERELD

GROEP 7-8

INLEIDING

In dit zaalprogramma gaan leerlingen kijken naar een compilatie van korte films waarin ze **kennismaken met leeftijdsgenoten**. Deze leeftijdsgenoten bieden de leerlingen een ander perspectief op de wereld, doordat hun **identiteit op een bepaalde manier in de film in beeld wordt gebracht**.

Per film worden leerlingen uitgedaagd om te reflecteren op dit perspectief, te onderzoeken hoe de kinderen in beeld zijn gebracht en goed te kijken met behulp van opdrachten die tussen het filmkijken door worden ingezet.

Informatie voor de moderator

Deze handleiding is bedoeld ter ondersteuning bij het modereren van het zaalprogramma in filmtheater of bioscoop. Je kunt de bijbehorende kant-en-klare Powerpoint gebruiken, of er een eigen versie van maken. De slides kunnen als *ppt* of *pdf* (via een aangesloten laptop) worden vertoond.

Dit is de uitgebreide versie; er is ook een beknopte handleiding beschikbaar.

Doelen van dit zaalprogramma

- Leerling beleeft en maakt kennis met verschillende soorten film;
- Leerling verwoordt de beleving van film;
- Leerling vertelt aan de hand van de waarneming over het verhaal van de film;
- Leerling herkent onderdelen van vormgeving, zoals camera en muziek en de invloed hiervan op de beleving;
- Leerling maakt kennis met de maker en herkent hoe de boodschap van de maker wordt ondersteund in de film;
- Leerling vormt mening over de film aan de hand van kijkvragen en vergelijkt deze met leeftijdsgenoten en de visie van de maker.

Films in dit programma

- [Meisjesjongensmix](#) (Lara Aerts, 7 min, documentaire) - boodschap van de maker
  - [Lydia Blijft](#) (Eline Helena Schellekens, 17 min, documentaire) - muziek
  - [Polska Warrior](#) (Camiel Schouwenaar, 25 min, animatie) - verbeelden
- Optioneel:*
- [The Monsoonshow](#) (Anneke de Lind van Wijngaarden & Annelies Kruk, 16 min, documentaire) - Vertelperspectief

Totale duur compilatie: 50 min (of 66 min met 'The Monsoonshow')

Totale duur van programma: ca. 75 minuten (of 90 min met 'The Monsoonshow')

In deze handleiding wordt bij elke film een korte samenvatting gegeven. Deze schuingedrukte tekst is ter informatie voor de moderator en hoeft niet voorgelezen te worden.

TIPS VAN COLLEGA'S

We verzamelden de beste voorbereidings- en gesprekstips van theaters uit het hele land voor je, om een zo soepel en betekenisvol filmbezoek te organiseren voor scholen.

PRAKTISCHE TIPS

Maak een draaiboek

Mail vooraf altijd de afspraken of een draaiboek naar de school. Denk aan dag, datum, tijd, zaal, maar ook; welke film gaan ze kijken? Is er een randprogramma? Hoe lang duurt het? Is er lesmateriaal of een les die ze ter voorbereiding moeten doen? Dit overzicht kunnen ze makkelijk doorsturen aan collega's.

Denk aan extra's

Bedenk of er extra benodigdheden: bv. Een microfoon, stoelverhogers voor kleuters, genoeg ruimte voor leerlingen in een rolstoel, enz.

Test techniek

Test samen met je collega van filmtechniek niet alleen de films maar ook het switchen tussen films en slides (al dan niet tussen filmprojector en laptop).

Wat spreek je af met leraren?

(vooraf per mail of voor aanvang op locatie doorlopen)

- Geef leraren **een duidelijke rol** mee: ga verspreid zitten in de zaal, help orde houden en doe vooral mee bij vragen en opdrachten!
- Maak vooraf met de leraar afspraken over **jassen/tassen** en over **toiletbezoek** tijdens de voorstelling. Het is vaak handig jassen/tassen onder de eigen stoel op te bergen.
- **Controleer** samen met een leraar de **zaal** zodra deze leeg is: is het netjes en vooral, zijn er telefoons, sleutels of handschoenen blijven liggen?
- Vraag achteraf naar de eerste indruk van leraren (en leerlingen): vonden ze het leuk? Een paar dagen later kun je ook een kort (!) vragenlijstje sturen voor **feedback**.

“Een leraar kent de pappenheimers in de klas, dus het is enorm fijn als ze zich tactisch opstellen in de filmzaal”

Wat spreek je af met leerlingen?

De regels op school, in het klaslokaal, zijn een handig uitgangspunt

- **Als je iets wilt vragen of zeggen, steek je je vinger op**
- **Jassen/tassen: zie afspraak met leraar**
- **Toiletbezoek: zie afspraak met leraar**
- **Telefoons uit / stil / weggestopt**
- **Niet eten/drinken**
- **Geen voeten op de stoel en laat de zaal schoon achter.**

“Herkenbaar: de eeuwige vraag of er geen popcorn gegeten mag worden...”

GESPREKSTIPS

Manage verwachtingen

Vertel waarom ze hier zijn en hoe het programma eruit ziet. Bij jonge leerlingen is het soms goed aan te kondigen dat het licht gedimd gaat worden, oudere leerlingen willen graag weten hoelang de films duren.

Zorg dat je publiek hoorbaar is

Herhaal wat in de zaal gezegd wordt, vat samen, of gebruik een publieksmicrofoon om iets hoorbaar te maken voor de rest van het publiek. Het allerbest werkt een zgn. Catchbox: een schuimrubberen 'dubbelsteenmicrofoon' die leerlingen rond kunnen gooien.

Vraag door

Waarom vind je dat?

Wissel vraagtypes af

Wissel vragen aan de hele zaal (*hand omhoog als..*) af met individuele vragen (*wie kan wat zeggen over..?*). Zo blijven leerlingen betrokken.

Geef gespreid de beurt

Geef niet alleen de voorste rij of de fanatiekste leerlingen de beurt. Speur ook de achterste rijen af, of geef de beurt aan leerlingen die hun hand niet zo hoog opsteken. Een beurt geven aan een niet-oplettende leerling is natuurlijk ook een beproefde techniek in het onderwijs.

Anticipeer

Luister echt naar wat leerlingen te zeggen hebben en reageer daarop.

“Enthousiasme is aanstekelijk, dat moet je als moderator dus uitstralen. Ook leraren die zelf actief meedoen in de zaal zijn top, dat waarderen leerlingen.”

Pas je taalgebruik aan

De woordenschat van leerlingen uit groep 7-8 is nog niet zo groot als die van volwassenen. Houd daar rekening mee en zorg dat je geen onnodig ingewikkelde woorden gebruikt.

Activeer de kijkhouding

Door een gerichte kijkopdracht mee te geven activeer je leerlingen.

Stimuleer beweging

Hebben leerlingen moeite met stil zitten? Ook in de zaal kun je actief zijn. Denk bv aan een quiz met staan-zitten of hand omhoog-omlaag. Of doe een klassikale stretchoefening van lichaamsdelen als een soort bioscoopyoga (oren om de film te horen, benen om te laten bungelen, rits je mond dicht, helpt je ogen open sperren..)

Sluit het programma af

De afsluiting van het zaalprogramma is – net als een les op school afronden - belangrijk. Herhaal bijvoorbeeld nog even het leerdoel; waarom waren ze hier ook alweer? En bedank voor de aandacht en inbreng van leerlingen.

“Ik leer weer van leerlingen door ze te vragen naar hun favoriete films, of wat te vertellen over populaire YouTubers of games, want ook tussen film en games is een mooie brug te slaan.”

INTRODUCTIE (10 minuten)

- **Welkom! (slide 1)**

Welkom in <naam theater> , Ik ben <naam>

Vraag: Wie is hier al eens eerder geweest? (vingers)

Vraag: Wie kan vertellen waar we zijn en wat we gaan doen? (vingers)

Vraag de leerlingen om een vinger op te steken voor het antwoord.

- **Regels (slide 1)**

Neem de regels kort door met de leerlingen. (zie pag. 2)

- **Overzicht van de films (slide 1)**

Wij gaan kijken naar 3 verschillende korte films kijken, 2 documentaires en 1 animatie.

Vraag: Wie weet wat een documentaire is?

Heeft een van jullie wel eens een documentaire gezien en welke was dat?

Antwoord: In een documentaire laten makers echte verhalen uit de realiteit zien. Er wordt dus niet geacteerd door acteurs zoals in speelfilms.

Vraag: Hoe zit dat met animatie? Wie weet wat dat is? En kan een animatie een echt verhaal zijn? Of is het altijd een verzonnen verhaal?

Antwoord: Een animatie is een getekende of door de computer gemaakte film. Dit kan een verzonnen verhaal zijn, of een echt verhaal, zoals bij documentaire.

In de films die wij gaan bekijken maken we kennis met verschillende kinderen.

Vraag: Kijk naar de filmposters. Hoe zou je deze kinderen omschrijven?

Straks gaan we ontdekken of jullie omschrijvingen kloppen!

- **Filmmakers (slide 2)**

In de films maak je kennis met een aantal kinderen. De filmmakers kiezen heel bewust hoe jij de kinderen leert kennen.

Met muziek kan een filmmaker bijvoorbeeld ervoor zorgen dat jij als kijker een bepaald gevoel krijgt bij een persoon die in beeld is. Ook met de camera kan de filmmaker de kijker een gevoel meegeven. Je kan bijvoorbeeld iemand van boven of juist van onder filmen. Zo zijn er allemaal keuzes die de filmmaker maakt om ervoor te zorgen dat een bepaald verhaal wordt verteld over de kinderen in de film.

- **Veel kijkplezier! (slide 3)**

We gaan zometeen naar 3 films kijken. We ontdekken door goed te kijken en met kleine opdrachten hoe de makers van deze films steeds de hoofdpersonen in beeld brengen. Let tijdens het kijken maar goed op: Hoe maak jij kennis met de personen in de film?

LYDIA BLIJFT | 17 minuten | muziek

Informatie voor de moderator: *De moeder van Lydia komt uit Kameroen, haar vader uit Nigeria en zij en haar broertje uit Nederland. Geen van allen hebben ze een Nederlandse verblijfsvergunning. Lydia maakt zich dan ook zorgen: wat als haar ouders terug moeten naar hun thuislanden?*

Voorafgaand aan de film:

We gaan zometeen kijken naar een korte film over een meisje Lydia. De filmmaker gebruikt muziek om ons meer te vertellen over Lydia. Laten we luisteren naar de introductiemuziek van de film.

Belangrijk voor de techniek: Er moet geschakeld worden naar het geluidsfragment, zie opdracht!

Opdracht

Laten we luisteren naar de muziek waarmee de film start.

Vraag: welk gevoel krijg je van de muziek? Wat is jullie beeld van Lydia na het luisteren van de introductie muziek?

Wijs een aantal leerlingen aan die antwoord geven.

Laten we gaan kijken of jullie beeld van Lydia klopt. Deze film duurt 17 minuten.

Start de film: Lydia blijft!

Na de film:

Vraag: Wat vonden jullie van de film? Welk gevoel riep het bij jullie op?

Vraag: Was de hoofdpersoon zoals de leerlingen dachten?

Vervolg vraag: Noem 1 moment uit de film waarop Lydia was zoals de leerlingen verwachten en noem 1 moment uit de film waar Lydia anders was.

Vertel: De filmmaker heeft de muziek in de film bewust gekozen, omdat het goed laat zien wie Lydia is en hoe zij zich voelt. De muziek is samen met Lydia gemaakt.

Vraag: hoe denk jij dat Lydia zich voelt?

Opdracht: *Belangrijk: bij deze opdracht is internet in de zaal nodig!*

We hebben in de film gezien dat muziek ons soms iets vertelt over de hoofdpersoon in de film.

Vraag: stel je zou een film over jezelf maken. Welke muziek zou jij dan als introductiemuziek kiezen? Laat de leerlingen in tweetallen een paar minuten nadenken.

Vraag: welke muziek hebben de leerlingen gekozen?

Zoek de muziek die de leerlingen aandragen op. Luister klassikaal naar de muziek.

Vraag: waarom hebben ze voor deze muziek gekozen? Wat zegt dat over de leerlingen?

MEISJESJONGENSMIX | 7 minuten | boodschap maker

Informatie voor de moderator: *Als je een jongen én een meisje bent, ben je eigenlijk niets. Dat zei iemand tegen Wen Long, een geadopteerd kind dat intersekse is en dus geslachtskenmerken heeft van een jongen en een meisje. Wen Long vertelt er openhartig over en laat zien hoe raar het is dat die scheiding zo belangrijk is.*

Voorafgaand aan de film:

We hebben nu ontdekt dat filmmakers met muziek ons beeld van de hoofdpersonen kan beïnvloeden. In de volgende film beïnvloedt de filmmaker ons ook. De filmmaker wil ons namelijk een boodschap meegeven, laten we gaan kijken of wij deze boodschap kunnen ontdekken!

Start de film Meisjesjongensmix!

Na de film:

Ik ben benieuwd wat jullie van de film vonden!
Dat gaan we bespreken met stellingen.

Opdracht

Als je het met de stelling eens bent ga je staan. Zoniet, dan ga je zitten.

Stellingen:

1. Ik vond het een leuke film om naar te kijken!
2. Door de film begrijp ik wat intersekse is.
3. Door de film snap ik dat Wen Long het intersekse zijn soms lastig vindt.
4. De filmmaker had een duidelijk doel voor ogen bij het maken van deze film, namelijk: *De filmmaker wil laten zien dat intersekse bestaat, maar ook dat het belangrijk is dat je uitkomt voor wie je bent en je dat accepteert, dat is ook wat Wen Long doet.*
Is dit doel op jullie overgekomen?

Vraag na een stelling door, waarom hebben de leerlingen hiervoor gekozen?

Vraag per stelling:

2. Wat denken ze dat intersekse is?
3. En hoe wordt duidelijk dat het best lastig is voor Wen Long om een jongen en een meisje te zijn?
Antwoord: Ze mocht er geen spreekbeurt over geven en ze moet vaak kiezen als er een groep jongens en meisjes is
4. Hoe hebben de leerlingen in de film gezien of gehoord dat Wen Long zichzelf accepteert?
Vraag door!
Antwoord: In de voice-over, dat is een vertelstem die je niet ziet, hoor je Wen Long heel duidelijk en zelfverzekerd vertellen over wat intersekse voor haar betekent.

We hebben ontdekt wat de boodschap is van de film en hoe de filmmaker keuzes heeft gemaakt over hoe Wen Long in beeld is gebracht. We hebben een korte video van de filmmaker klaar staan, waarin ze hier nog iets meer over verteld. Laten we gaan kijken!

Start de video van de maker!

Informatie voor de moderator: *De verlegen Eryk is verslaafd aan de populaire game Goldhunter, waarin hij met zijn sterke avatar alle levels wint. Als de problemen in het 'echte leven' zich opstapelen, wordt Eryk gedwongen om ook buiten de game moedig te zijn.*

Voorafgaand aan de film:

De afgelopen films waren documentaires, waarin we kennismaakten met bestaande kinderen. Nu gaan we kijken naar een verzonden en getekend verhaal. In deze animatie volgen we Eryk. Eryk is een held in de game die hij speelt, maar in het echte leven is hij niet zo'n held. Totdat er iets gebeurt en Eryk ook een held wordt in het echte leven! Let goed op hoe de filmmaker deze verandering in beeld brengt.

Na de film ben ik benieuwd of jullie een scène kunnen noemen waarin je de verandering van Eryk hebt gezien?

Laten we gaan kijken! Deze film duurt 25 minuten.

Start de film Polska Warrior!

Na de film:

Vraag: Wat vonden jullie van de film?

Vraag: Hoe kwam Eryk op jullie over? Wie kan hem kort omschrijven?

Vraag: Hebben jullie gezien hoe Eryk verandert in de film?

Antwoord: *Eryk maakt in de film een ontwikkeling door. In het begin ziet niemand hem echt staan, maar hij zet door, wordt dapper en heeft in het echte leven net zoveel succes als in de games!.*

Opdracht

Laten wij eens kijken of wij kunnen ervaren hoe Eryk een held wordt in het echte leven. Ga allemaal maar even staan.

Doe net alsof je een animatiefiguurtje bent. En ga net zo staan als de Eryk in het begin van de film. Je voelt je vaak alleen en sip. Welke houding past hierbij?

Laat de leerlingen even om zich heen kijken en daarna weer ontspannen staan.

Het animatie-poppetje verandert, net als Eryk in de film, naar iemand met zelfvertrouwen, een diploma en een goede band met zijn vader!

Welke houding past hierbij? Ga maar staan in een houding die hierbij past!

Laat de leerlingen even om zich heen kijken en daarna zitten.

Bespreek na:

Voelden de leerlingen zich anders in deze houdingen?

Hebben ze de ontwikkeling van Eryk in de film ervaren?

Vraag: We hebben net ervaren hoe Eryk verandert, maar hebben jullie ook opgelet hoe de filmmaker het moment in beeld brengt? Kunnen jullie een scène noemen waarin Eryk een echte held wordt?

De game en Eryk's leven mengen zich, we zien opeens ook avatars in het echte leven. Hierdoor durft Eryk het wel! Maar als hij echt een superheld moet zijn en zijn vader wilt redden heeft hij geen avatars meer nodig.

OPTIONEEL: MONSOONSHOW | 17 minuten | Vertelperspectief

Informatie voor de moderator: *Kunal (14) is blind. Maar dat geeft niks, vindt hij zelf: hij barst van het talent. Dat vindt zijn oma ook. Zo kent hij alle hoofdsteden van de wereld uit zijn hoofd en blaast hij iedereen omver met zijn schorre zangstem. De Indiase Kunal woont bij de nonnen in een kostschool. Binnenkort is de Monsoonshow, een zangwedstrijd waar voornamelijk ziende kinderen aan meedoen. Kunal is zo slim om zijn klasgenootje Neeraja te vragen om samen met hem een duet te zingen; zij heeft toevallig de allermooiste stem die er bestaat. Terwijl zuster Ria hen helpt bij de voorbereidingen, zien we hoe Kunal zich door niets of niemand laat weerhouden. Hij vecht, speelt cricket, acteert en zingt.*

Voorafgaand aan de film:

We hebben nu al kennisgemaakt met 3 kinderen in de film! De volgende film is een documentaire waarin jullie kennis maken met Kunal.

Let tijdens het kijken goed op Kunal.
Wat voor iemand is Kunal?

Start de film Monsoonshow!

Na het bekijken van de film:

Vraag: Wat vonden jullie van de film? Welke gedachten kwam op bij het kijken van de film?

Vraag: Omschrijf Kunal in 3 woorden.

Vraag meerdere leerlingen. Zeggen ze hetzelfde of zijn er verschillen?

De filmmakers laten in de film zien dat Kunal zich niet laat tegenhouden door zijn beperking.

Vraag: Wat doet Kunal in de film waardoor het duidelijk wordt dat hij zich niet laat tegenhouden?

Antwoord: *Kunal speelt cricket, zingt, gaat naar school.*

Filmmakers kiezen heel bewust welk verhaal ze vertellen in de film en hoe ze dat verhaal aan ons laten zien.

Vraag: Wat als de filmmakers een heel ander verhaal over Kunal zouden willen vertellen?

Bijvoorbeeld: *Kunal is eigenlijk heel verdrietig, want hij zal nooit kunnen zien.* Wat zouden ze anders moeten doen in de film? Help de leerlingen eventueel door een voorbeeld te geven: wat zou er gebeuren als de kleuren in de film anders waren en alles zwart-wit was?

Ik heb er ook even over nagedacht en iets veranderd aan de muziek. Zullen we even kijken hoe dat eruitziet?

Start video met aangepaste muziek

AFRONDEN (5 minuten)

We hebben kennis gemaakt met 3 of 4 kinderen die allemaal op hun eigen manier in beeld zijn gebracht door de filmmakers. Soms had de muziek een grote rol, soms koos de filmmaker heel bewust voor wat we wel en wat we niet zagen en soms zagen we dat de hoofdpersoon zich ontwikkelde tot een superheld!

Vraag: Stel er zou een film gemaakt worden over jou, waar zou de film dan over gaan? En heb je ook al een idee hoe je dat zou laten zien in film? Denk maar aan de voorbeelden die je allemaal hebt zien langskomen!

Laat de leerlingen in tweetallen hun ideeën uitwisselen!

Wijs een leerling met een vinger aan, hij/zij vertelt het idee van zijn buurman/vrouw.

Rond af: Ik hoop dat jullie in het zaalprogramma kennis hebben gemaakt met bijzondere verhalen van kinderen over de hele wereld en hebben ontdekt dat in film de filmmaker altijd keuzes maakt over hoe de personen in beeld wordt gebracht!

We zijn nu aan het einde gekomen van het zaalprogramma: Ik wil jullie heel hartelijk bedanken voor jullie aandacht!

Colofon

[Netwerk Filmeducatie \(2022\)](#)

De educatieprogramma's in de Korte Film Poule zijn tot stand gekomen in samenwerking met: [Eye filmmuseum](#), [Cinekid](#), [NFF](#) (Nederlands Filmfestival), [IFFR](#) (International Film Festival Rotterdam) en [IDFA](#) (International Documentary Festival Amsterdam).

Vragen of opmerkingen? netwerkfilmeducatie@eyefilm.nl